

II.

Angaaende Lovforslaget i Almindelighed, Overskrift og første Afsnit vil begge Udvalgene udtale følgende:

Begge Suverænetetsudvalg paa det sidste Alting, den første overordentlige Altingsamling i dette Aar, forfattede Udkast til en særskilt Overenskomst om Kongeforbindingen mellem Danmark og Island og om forskellige andre Hovedpunkter i Ordningen af Forbindingen mellem Landene. Desuden var det Udvalgenes Mening, at der skulde afsluttes andre særlige Overenskomster angaaende andre Spørgsmaal, hvis det blev nødvendigt, f. Eks. hvis Danmark paa Islands Vegne muligvis fik overdraget Varetagelsen af nogle Sager for nogen Tid. De islandske Forhandlere meddelte Udvalgene, at det ikke vilde være muligt at faa gennemført, at denne Form, som Udvalgene havde foreslaaet, blev lagt til Grund for Affattelsen af Overenskomsten. Efter en nøjagtig Overvejelse af dette Spørgsmaal kom Udvalgene til det Resultat, at det var et underordnet Spørgsmaal, om der blev sluttet en eller to Overenskomster med Danmark. Vi vil angaaende dette tillade os her ordret at citere et Afsnit af Bemærkningerne fra det dansk-islandske Udvalg, og vi er fuldstændig enige med disse Udtalelser:

„Ved Forhandlingernes Begyndelse foreslog de islandske Udvalgsmedlemmer, at der blev vedtaget en særlig Traktat angaaende Kongefællesskabet og andre grundlæggende Bestemmelser vedrørende Islands og Danmarks Forbindelse. Derefter skulde der indgaaes en anden Overenskomst angaaende andre Anliggender, der maatte blive Genstand for fælles Udøvelse eller paa anden Maade vedrøre begge Stater. De danske Udvalgsmedlemmer mente, at den danske Rigsdag ved Vedtagelse af Bestemmelser om Landenes Forbindelse ikke kunde benytte anden Fremgangsmaade end den for Loves Vedtagelse gældende. For begge Udvalgenes Medlemmer stod det klart, at det var underordnet, paa hvilken Maade Forbundsbestemmelserne blev vedtaget. Enhver af Parterne vilde benytte den af deres Forfatningslove og Tingenes Forretningsorden følgende Fremgangsmaade. Endvidere var begge Udvalgenes Medlemmer enige om, at det ogsaa var af underordnet Betydning, i hvilken Form Forbundsbestemmelserne fremtraadte, hvad enten i et eller to Dokumenter, idet der ikke eksisterer bestemte Regler for mellemstatlige Overenskomsters Form. Indholdet er det afgørende. Derom mener Udvalgene, at der ikke kan herske nogen Tvivl. De her omhandlede Forbundsbestemmelser kommer i Stand ved Overenskomst, hvor to ligeberettigede Parter forhandler om en bestemt gensidig Forbindelse, hvorved begge Parter kun forpligter sig af egen fri Villie uden at være tvungne dertil af noget fremmed Magtbud.

I Henhold til det foran anførte har de islandske Udvalgsmedlemmer heller ikke ment, at det var af Betydning, om der om Forbundsbestemmelserne blev anvendt Benævnelser „Sambandsløg“ paa Islandsk og „Forbundslov“ paa Dansk, idet det til Trods derfor er klart, at deres Indhold, med Undtagelse af Kongefællesskabet, hviler paa en Overenskomst, hvilket ogsaa anerkendes i nærværende Forslags §§ 1 og 18.“

Til Bekræftelse af, at Suverænetetsudvalgene og det islandske Forhandlingsudvalg ser rigtigt paa denne Sag, vil vi bemærke, at meget ansete Videnskabsmænd i Folkeret hævder denné samme Anskuelse. Klarest fremtræder dette hos N. Gjelsvik: Lærebog i Folkeret, Oslo 1915 S. 134, hvor det siges: „En Overenskomst mellem Stater forandrer ikke sin Overenskomstnatur, selv om den er vedtaget i den ene Stat eller i begge Stater i en anden statsretlig Form, end det er Skik og Brug for Overenskomster. Det samme er ogsaa Tilfældet, selv om en Overenskomst er vedtaget som en Forfatningslov. Regeringsmyndighederne kan forandre Forfatningslovens øvrige Bestemmelser efter Behag, hvis de retter sig efter de Bestemmelser, som staar i Forfatningsloven om saadanne Forandringer. Men de kan ikke forandre efter Behag de Bestemmelser i en Overenskomst, som er optagne i en Forfatningslov. De kan kun forandres med den Stats Samtykke, som Overenskomsten er sluttet med. I denne Henseende er Overenskomster stærkere end sædvanlige Bestemmelser i Forfatningslove. Men paa den anden Side er Bestemmelser i en Kontrakt underkastede den samme Svaghed, selv om de findes i en Forfatningslov, som sædvanlige Bestemmelser i en Overenskomst. Hvis den ene Part bryder en Bestemmelse i en Overenskomst, kan den anden Part fuldstændig opsig Overenskomsten. De Overenskomster, som er vedtagne i den ene Stat eller i begge Stater som Forfatningslove, er ingen Undtagelse fra dette. Selv om den ene Stat benytter sin Opsigelsesret paa Grund af Brud paa Overenskomsten, behøver den ikke at følge den Frem-